

อนาซีต: การนิยามความหมายของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Anasyid: The definition of meaning of Thai Muslim in the southern border province

ไชยวุฒิ หมดสมัน^{1*}, ปัญญา เทพสิงห์² และเก็ตถวา บุญปรากการ³

Chaiyawut Matsaman^{1*}, Punya Tepsing² and Kettawa Boonprakarn³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹ Master's degree students, Master of Arts Program in Human And Social Development, Prince of Songkla University.

² รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาสารพัดศึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Associate Professor Dr. Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Asst. Prof. Dr. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: chaiyawut.working@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความหมายอนาซีตของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา ซึ่งอนาซีตเป็นการขับร้องบทเพลงที่สอดแทรกการตอกย้ำความเชื่อความศรัทธาต่อพระเจ้า และการสรรเสริญศาสนทูตของชาวมุสลิมมาอย่างยาวนาน การวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเขียนผลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลาได้ให้ความหมายอนาซีตดังนี้ **ประการแรก** อนาซีตคือ เครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาอิสลาม โดยเรียกร้องให้ผู้คนปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี เช่น มีความเกรงกลัวต่อพระเจ้า การปฏิบัติตามแบบอย่างท่านศาสดา และการปฏิบัติศาสนกิจที่สมบูรณ์ **ประการที่สอง** อนาซีตคือ สื่อเพื่อความบันเทิง ให้ความเพลิดเพลินและความสนุกสนานในขอบเขตที่ศาสนานุญาต **ประการที่สาม** อนาซีตคือ สินค้าทางวัฒนธรรม **และประการที่สี่** อนาซีตคือ อัตลักษณ์ตัวตนของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยในอนาคต

คำสำคัญ: อนาซีต, การนิยามความหมาย, จังหวัดชายแดนใต้

Abstract

The purpose of this research is to study the meaning of Anasyid of the Muslim in the southern border provinces; Pattani and Songkhla province. Anasyid is the song that insists on emphasizing faith to God and glorifying the Prophet of Muslims who believe in Islam since ancient time. This research is applied the qualitative method. For the data collection, interviewing was used as acquiring the data in-depth and non-participatory observation as a tool for data collection in the field sector by combining information from the documents and previous related studies. The data was analyzed for content of the findings, and descriptive results were written in term of report afterwards.

The results of the research showed that Thai Muslims in the southern border provinces consist of Pattani province and Songkhla province has given the definition of Anasyid as follows: **First**, Anasyid is a tool for evangelize Islam. It interfere the content in term of preaching Muslim to be in a good way of Islam, such as being fear of God, following the Prophet's preaching, and completing religious practice. **Second**, Anasyid is one way of religion entertainment; providing joy and fun, yet remain in the religion rules. **Third**, Anasyid is a cultural product. **Fourth**, Anasyid is a culture that is consisted of Thai Muslims in the southern border provinces. It can be applied useful notions for the expansion of culture in order to match with the particular era.

Keywords: Anasyid song, the definition of meaning, the southern border provinces

บทนำ

บริบทของพื้นที่ทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และประเพณี ซึ่งวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคใต้มีการเคลื่อนไหว ยอมรับและถ่ายทอดระหว่างกันเป็น ลักษณะพื้นที่พหุวัฒนธรรม อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นมีผลต่อการปฏิบัติของคนในสังคมต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนใต้ อันเป็นกระบวนการสร้างความหมายและอัตลักษณ์แก่สรรพสิ่ง ซึ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะศิลปะการแสดงของชาวไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามมีรูปแบบอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ อย่างอนาซิดที่สร้างความหมายให้แตกต่างจากอัตลักษณ์ของ อนาซิดในพื้นที่อื่นท่ามกลางกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลง (รอฮานี ดาโอ๊ะ, 2555)

อนาซิดเป็นรูปแบบของการอ่านบทกวี ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของชาวอาหรับ โดยวัฒนธรรมอาหรับมักแสดงออกซึ่งสถานภาพทางสังคม ร่างกาย อารมณ์ อีกทั้งความปรารถนาอื่น ๆ ผ่านบทกวี ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสม อาทิ การขับร้องเพื่อปลุกความกล้าแก่ทหารในสงคราม และสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นต้น อนาซิดมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามปรากฏหลักฐานช่วงท่านศาสดามูฮัมหมัด (ช.ล.) อพยพจากเมืองมักกะฮ์ไปยังมาดีนะฮ์ ประชาชนให้การต้อนรับท่านศาสดาด้วยการขับร้องอนาซิด ซึ่งเนื้อหาหลักเกี่ยวข้องกับหลักความเชื่อและหลักการปฏิบัติตามอุดมการณ์แบบฉบับของศาสนาอิสลาม โดยอนาซิดถูกนิยามความหมายและให้คุณค่าเป็นบทเพลงอันบริสุทธิ์ในการชักชวนผู้คนสู่การปฏิบัติความดีตามวิถีอิสลาม อันแตกต่างเนื่องด้วยภาษา วัฒนธรรม และประเพณี (อมราวดี แซเปี้ย, 2558) ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมเป็น

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตลักษณ์ที่แตกต่างแสดงออกมาในรูปแบบของ พิธีกรรม ประเพณี เรื่องเล่า ตำนาน ประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งอัตลักษณ์ของมุสลิมเป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาทั้งในระดับปัจเจก และระดับสังคม อันมีรากเหง้ามาจากศาสนาอิสลามก่อให้เกิดลักษณะร่วมของมุสลิม โดยทำหน้าที่หลอมรวมความเป็นกลุ่ม อันหนึ่งอันเดียวกัน (สุชาติ เศรษฐมาลินี, 2557)

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก การขยายตัวของระบบทุนนิยม และความซับซ้อนภายในสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งในมิติด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันการปรับตัว หรือปรับเปลี่ยน เพื่อรักษาอัตลักษณ์อันเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง (มนตรา พงษ์นิล, 2558) โดยปัจจุบันอนาซีตมีการนำเสนอด้วยรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต และวาระการแสดงที่แปรผันไปตามความต้องการของสังคม อาทิ แสดงในกิจกรรมรื่นเริงต่าง ๆ และผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย ส่งผลให้นิยามความหมายและการให้คุณค่าของอนาซีตนั้นอาจถูกเปลี่ยนผ่านความหมายเดิม หรืออาจถูกนิยามความหมายใหม่ที่แตกต่างกันออกไปแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งกระบวนการสร้างความหมายโดยใช้ภาษาและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม ส่งผลต่อความเข้าใจในเรื่องหนึ่งกำหนดอะไรคือความรู้ ความจริง หรือไม่ใช่วาทกรรม ซึ่งถูกใช้เป็นการเก็บกด ปิดกั้น และจัดระเบียบคนในสังคม กลับกันอีกด้านหนึ่งอาจถูกใช้เพื่อต่อรองอำนาจ หรือต่อต้านวาทกรรมหลักที่ครอบงำอยู่ (จันทร์ทิพย์ แก้วประกอบ, 2553)

จากปรากฏการณ์ข้างต้นผู้วิจัยจึงศึกษาการนิยามความหมายของอนาซีตในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ในปัจจุบัน ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา ซึ่งมีอัตลักษณ์ภาษา การแต่งกาย รูปแบบการนำเสนอที่โดดเด่น ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ทั้งแสดงถึงกระบวนการผลิตที่ซับซ้อน ทำให้การนิยามความหมายและให้คุณค่าอนาซีตเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้สามารถนำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยในอนาคต โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มคือ ผู้ฝึกสอนศิลปะนาซีต ศิลปินนาซีต และผู้คนที่ทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการรับชมรับฟังอนาซีตทั้งในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา รวมทั้งสิ้น 8 คน ร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเขียนผลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการนิยามความหมายของอนาซีตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

1. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ชายแดนใต้ ทั้งนี้ในจังหวัดปัตตานีมีวัฒนธรรมการนำเพลงอนาซีตมาใช้ในการขับร้องอนาซีตมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตเช่นเดียวกับจังหวัดยะลา และนราธิวาส ประกอบกับจังหวัดปัตตานีเป็นเมืองศูนย์กลางของรัฐปัตตานีที่มีชาวไทยมุสลิมที่มีวัฒนธรรมภายใต้บริบทความเชื่อของศาสนาอิสลาม ส่วนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ชายแดนใต้เช่นเดียวกัน แต่มีการปะทะสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมพุทธกับมุสลิม ซึ่งมีความเป็นพหุ

วัฒนธรรม อีกทั้งยังมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีการปะทะสังสรรค์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรมมีการนำเพลงอนาซีตมาใช้ในการขับร้องเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดการไหลลื่นทางวัฒนธรรมอย่างไม่หยุดนิ่ง ซึ่งสามารถสะท้อนการนิยามความหมายจากพื้นที่ได้หลากหลาย

2. ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ฝึกสอนศิลปะป็นนาซีต มีประสบการณ์ในการฝึกสอนศิลปะป็น อนาซีตอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 3 คน กลุ่มศิลปินอนาซีต อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการขับร้องอนาซีตอย่างน้อย 5 ปี และเคยเข้าการแข่งขันในระดับต่าง ๆ อย่างน้อย 1 ครั้ง จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้ที่มีส่วนร่วมในการรับชมรับฟังอนาซีต ทั้งในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา รวมจำนวนทั้งสิ้น 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

3. เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในขณะที่เก็บข้อมูล เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็นของการวิจัย ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การนิยามความหมายอนาซีตของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งได้ให้คำนิยามความหมายอนาซีตดังนี้

“อนาซีต” เครื่องมือการเผยแผ่ศาสนาอิสลาม

ภายใต้บริบทความเชื่อศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นพื้นที่ปะทะสังสรรค์เกิดการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมอย่างไม่หยุดนิ่ง อนาซีตจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการผลิตซ้ำความเชื่อตามหลักการของศาสนาอิสลาม โดยผู้คนให้ความหมายอนาซีตว่าเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาอิสลามสู่มวลมนุษยชาติ เป็นสิ่งที่ตั้งถามสามารถโน้มน้าวให้ผู้คนศรัทธาในศาสนาอิสลาม และปฏิบัติตนสู่ความดี

“...จริงๆ ภาพรวมของอนาซีตคือ มันมีหลายหัวข้อ หลักๆ คือการสรรเสริญพระเจ้า รอสูลุลลอฮ์ ชักชวนให้เราเป็นคนดี ถ้าพูดถึงในอนาซีตหลายๆ เนื้อมีดัดแปลง ทำยังไงก็ได้ที่ร้องแล้วให้เกิดความรักอัลลอฮ์ ความรักระหว่างพี่น้อง ความรักต่อรอสูล (ศาสดา) ในเนื้อเพลงแล้วแต่นักแต่งอยากเขียน แต่ส่วนใหญ่แล้วเป็นการชักชวนให้ทำความดี ไม่ว่าจะดีต่อครอบครัว ต่อเพื่อน หรือถ้าเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ก็จะมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับอิสลาม เนื้อหาที่เกี่ยวกับศาสนา ให้เราอยู่ในขอบเขตที่ศาสนาสอน จะไม่มีมอกหัก รักเขาข้างเดียว จะไม่มีเหมือนเพลงทั่วไป...”

(รุซดี นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 18 พฤษภาคม 2562)

อนาซีตเป็นสื่ออุดมการณ์ด้านศาสนาของชาวไทยมุสลิมมาอย่างยาวนาน ถ่ายทอดผ่านผู้ขับร้องบทเพลง หรือศิลปินอนาซีต ซึ่งทำหน้าที่สื่อสารใจความหลักของบทเพลงคือการเรียกร้องสู่การทำความคิดและปฏิบัติในขอบเขตที่ศาสนานุญาตให้ปฏิบัติได้

อนึ่งศิลปินอนาซีตจึงเสมือนตัวแทนของการเรียกร้องสู่การทำความคิด เป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามแนวทางที่ศาสนาต้องการ อีกทั้งศิลปินอนาซีตต้องเป็นที่ยอมรับของผู้คนเพื่อให้อนาซีตสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม

“...อนาซีตถ้าเราพูดถึงมันก็คืออยู่แล้วในตัวของมันเอง แต่จะบอกว่าแก่นของ อนาซีตอีกอย่างคือการวางตัว เช่น การที่จะถืออัลกุรอานเนี่ย เราจะสัมผัสโดยที่ตัวเราสกปรกมันก็ได้ อนาซีตก็เหมือนกันมันเป็นสื่อหนึ่งที่สามารถบ่งบอกได้ว่า ตัวตนของคน ๆ นั้น เป็นตัวคนแบบไหน เขาจะร้องอนาซีต อนาซีตเป็นสิ่งที่ดี คุณจะไปแต่งกายกางเกงขาด สิบบุหรี มันคือภาพรวม การตีความหมายของคนที่จะนำบทเพลงอนาซีตร้องให้คนฟังเนี่ย มันต้องดีอะ คุณจะทำตัวไม่ดี จะเป็นแบบอย่างไม่ดีมันก็ไม่ใช่ เพราะคนดูต้องเชื่อ ต้องรักษามันให้ได้ไม่ว่าจะเป็นบนเวทีหรือว่าหลังเวที...”

(มุสตาล นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 18 พฤษภาคม 2562)

ฉะนั้นการถ่ายทอดบทเพลงอนาซีตต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ ผู้ประพันธ์เนื้อเพลง อันมีใจความหลักเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในขอบเขตตามศาสนบัญญัติ ศิลปินผู้สื่อสารใจความสำคัญจากเนื้อเพลง อีกทั้งการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมในฐานะผู้เชิญชวนผู้คนสู่การปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี และอีกประการสำคัญคือการสร้างการยอมรับจากสังคม

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงในกระแสความทันสมัยส่งผลให้การผลิตอนาซีตมีเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่มีลักษณะการขับร้องสด ไม่มีดนตรีประกอบ หากมีก็มีเพียงกลองหน้าเดียว หรือกุ่มปึง แต่เมื่อสังคมเข้าสู่ภาวะความทันสมัยส่งผลให้พัฒนาการด้านการสื่อสาร และดนตรีพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้อนาซีตรับเอาอิทธิพลดนตรีสมัยใหม่จากวัฒนธรรมอื่นมาผสมผสานเข้ามาประกอบจังหวะในบทเพลงภายใต้กระบวนการปฏิสังสรรค์ ผ่านปฏิบัติการผลิตซ้ำ ซึ่ง อนาซีตมีความสำคัญต่อสมาชิกในสังคม จึงทำให้สังคมมีความเข้าใจในอนาซีตไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อความจริงในโลกทางกายภาพเปลี่ยนแปลงเป็นความจริงการยอมรับทางสังคมย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่ในความเป็นจริงสังคมอาจจะให้นิยามความหมายที่สอดคล้องหรือแตกต่างกัน

เพราะฉะนั้นการยอมรับจากสังคมเกิดจากการสร้างความหมายใหม่ที่สลับซับซ้อน ทำให้ความหมายหรือความเข้าใจต่ออนาซีตไม่คงที่ แม้สังคมจะนิยามความหมายอนาซีตว่าเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาเอกอติต แต่ในขณะเดียวกันการประกอบสร้างความหมายอนาซีตใหม่ภายใต้ความหมายเดิมยังทำให้สังคมนิยามความหมายอนาซีตได้มากกว่าเครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาเพียงอย่างเดียวเช่นในอดีต

“อนาซีต” นำสุนทรียเพื่อความบันเทิง

หนึ่งอัตลักษณ์ของการนิยามความหมายอนาซีตคือ สื่อเพื่อความบันเทิง ซึ่งอนาซีตมีพัฒนาการมาจากบทกวี โคลงกลอนที่ถูกแต่งเพื่อการปลุกเร้าอารมณ์ระหว่างศึกสงคราม เพื่อให้เกิดความฮึกเหิมพร้อมกันนั้นยังถูกใช้เพื่อสร้างความผ่อนคลายจากความเหนื่อยล้าระหว่างสงคราม และอนาซีตยังมีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ แทรกซึมเข้าสู่วิถีชีวิตของผู้คน และวัฒนธรรมของสังคมที่แตกต่าง แสดงให้เห็นว่าอนาซีตเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นเพื่อรับใช้ความต้องการของสังคมนั้น ๆ โดยผู้ประพันธ์จะผลิตอนาซีตที่เกี่ยวกับแก่นความหมายเดิมเป็นหลัก เพื่อต่อรองความหมายให้ อนาซีตคงมีอยู่ แล้วสอดแทรกเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนในสังคม ทำให้อนาซีตถูกประกอบสร้างเป็นสื่อเพื่อความบันเทิงไปพร้อมกับให้ความเพลิดเพลินและความสนุกสนานในขอบเขตที่ศาสนาอนุญาตกระทำได้

“...สมัยก่อนมันไม่บันเทิงตัวเลือกที่เลือก แต่ ณ ปัจจุบัน มันมีเยอะ สมัยก่อนนิยมอนาซีตแบบไม่มีดนตรี เต็มวันมันมีลูกเล่นเยอะไง คนสมัยก่อนเนี่ยเค้าก็เย็นเฉยๆ มันไม่มีลูกเล่น ไม่มีสีสันทัน แต่ก็ไม่มีตัวเลือก อนาซีตไง เราจะไปเต้น ไปยกแขนขาไม่ได้ไง ต้องร้องแบบเสร็จก็ลงๆ แต่เดี๋ยวนี้ทั้งแสงไฟทั้งเวที การถ่ายทอดสด ไลฟ์สด ชุดการประกวด ใส่ชุดมลายูสวย แต่งตัวสวยหล่อกันมา เสียงก็ดี การนำเสนอต่างๆ มันก็ทำให้เป็นที่ยอมรับ สิ่งนี้คือตอบรับ...”

(นัสรอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 20 พฤษภาคม 2562)

อนาซีตถูกสร้างขึ้นเพื่อรับใช้สังคมในช่วงเวลาและบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งกระบวนการประกอบสร้างมีการสลับไหลตามกระแสการเปลี่ยนทางสังคมในแต่ละยุคสมัย โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างผ่านกระบวนการผลิตที่ซับซ้อนขึ้น อาทิ การขับร้องอนาซีตประกอบเครื่องดนตรีสากล การประกวดแข่งขันอนาซีตที่มีรูปแบบ เวที แสง สี เสียงที่ทันสมัย กรรมการผู้ตัดสินการแข่งขัน และรางวัล เพื่อช่วงชิงความหมายการมีตัวตนอนาซีตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง

ภาพประกอบที่ 1 และ 2

ที่มา: ผู้วิจัย, 2562

สื่อเพื่อความบันเทิงที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนาอย่างอนาซีต มีพัฒนาการในหลายมิติ ทั้งรูปแบบและองค์ประกอบการนำเสนอ โดยการผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรมอื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา ท่ามกลางกระแสสังคมและยุคสมัย เพื่อตอบสนองความหมายตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลง

“...การประกวดมีกรรมการด้วย กรรมการสมัยก่อนไม่มีคอมเมนต์ ให้คะแนนเสร็จๆ แล้วก็ประกาศ เดี่ยวนี้เหมือนว่าเราอยากให้มันพัฒนา อนาซีตมันต้องไปไกลนะ เป็นที่ยอมรับนะ มันก็ต้องพัฒนา พัฒนาการพัฒนารูปแบบ ก็เลยมองเห็นเป้าหมายที่เราวางไว้ก็คือ อนาซีตเราไปไกล บ้านเรามั่นขาดที่ว่าคนที่จะซัพพอต ไม่ว่าจะเป็้นักแต่งเพลง นักแต่งดนตรีที่เก่งๆ บ้านเราตามเขาไม่ทัน แต่ศักยภาพนักร้องเราเยอะมาก เรายังเกร็งกลัวผู้ใหญ่ กลัวสังคมเค้าจะมองยังไง กลัววิพากษ์วิจารณ์ เราเกิดมาเราก็เห็นดนตรี มีพัฒนาการมาตลอดให้เพลงมันน่าฟังยิ่งขึ้น...”

(อิมรอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 27 พฤษภาคม 2562)

การเปลี่ยนผ่านรูปแบบการนำเสนอที่คุ้นชินในอดีต สู่กระบวนการประกอบสร้างใหม่ภายใต้ความหมายเดิม ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างแนวความคิดที่ปะทะกันเชิงสังคมกันอยู่บ้าง เมื่อการรับรู้ของสังคมปรากฏขึ้น ส่งผลให้การปรับเปลี่ยนเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยรักษาเนื้อหาของอนาซีตไว้แต่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เพื่อตอบสนองความหมายและสร้างยอมรับจากสังคม

ลักษณะรูปแบบการประกอบสร้างอนาซีตที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้สังคมนิยามความหมายและคุณค่าอาจจะแตกต่างหรือสอดคล้องกัน แต่อิทธิพลความเป็นจริงของกระแสสังคมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดการประกอบสร้างอนาซีต ซึ่งมีแนวโน้มผลิตซ้ำอัตลักษณ์อนาซีตเพื่อเป้าประสงค์การช่วงชิงพื้นที่ความหมาย ให้อนาซีตเป็นตอบสนองสังคมและเป็นสื่อเพื่อความบันเทิงที่อยู่ในขอบเขตที่ศาสนานุญาตอยู่ได้ต่อไปนั่นเอง

“อนาซีต” สิ้นค้าทางวัฒนธรรม

อนาซีตถูกให้ค่านิยามความหมายและคุณค่าอาจจะแตกต่างหรือสอดคล้องกัน ซึ่งมีการเคลื่อนไหวของความหมายอยู่ตลอดเวลา อันเป็นผลจากปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซ้อนทับกันขององค์ประกอบต่าง ๆ อาทิ เวลา เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสังคม ซึ่งทำให้การนิยามความหมายและคุณค่าอนาซีตมีการแปรเปลี่ยนไป โดยปัจจุบันปรากฏการณ์ทางสังคมภายใต้อิทธิพลความทันสมัยของระบบทุนนิยมส่งผลให้สิ่งต่าง ๆ ที่ไม่สามารถแปรผันเป็นสินค้า หรือกระจายตัวไปยังผู้บริโภคได้ กลายเป็นผลผลิตที่ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในระบบทุนนิยม ซึ่งกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการดำรงอยู่ของอนาซีตภายใต้สังคมที่ระบบทุนนิยมเติบโต นั่นคือการแปรเปลี่ยนวัฒนธรรมให้กลายเป็นสินค้าที่สามารถใช้เงินตราในการแลกเปลี่ยนได้เป็นสำคัญ และเปลี่ยนผ่านไปสู่ความสัมพันธ์เชิงพาณิชย์

“...มันก็กลายเป็นสินค้า กลายเป็นธุรกิจนะ อย่างน้อยก็เป็นสื่อ
ทางเลือกของมุสลิมเรา แต่ทุกอย่างเมื่อลงทุนมันก็ต้องมีกำไร ไม่มี
อะไรเป็นของฟรี มันเป็นเรื่องปกติ นักบรรยายละ ค่าตัวเป็นหมื่น แต่
เราลงทุน จะบอกว่าเป็นนาซีตเป็นธุรกิจ มันก็ธุรกิจนะ มันต้องมี
ค่าตอบแทน เราก็ต้องใช้จ่าย มันเป็นเรื่องธรรมดา...”

(อารอฟัต นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 30 พฤษภาคม 2562)

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าภายใต้อิทธิพลเศรษฐกิจทุนนิยมแพร่กระจายสู่วัฒนธรรม ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้า เป็นลักษณะที่ปรากฏและเปลี่ยนแปลงในสังคม สามารถแลกเปลี่ยนได้ด้วยระบบเงินตรา ซึ่งกลไกสำคัญในเปลี่ยนทุกอย่างให้กลายเป็นสินค้าคือการ “ตั้งราคา” ให้สิ่งต่าง ๆ ด้วยเงื่อนไขขององค์ประกอบต่าง ๆ ส่งผลให้นาซีตกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม

การเปลี่ยนผ่านความหมายนาซีตสู่สินค้าต้องอาศัยหลายองค์ประกอบซ้อนทับกัน อาทิ การจัดเวทีประกวดแข่งขันนาซีต โดยมีถ้วยรางวัล เงินรางวัล และอื่น ๆ เป็นแรงจูงใจ การแสดงภายในงานที่มีลักษณะรูปแบบเชิงธุรกิจ การแพร่กระจายนาซีต และจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น เทปคลาสเซต วีซีดี และสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ข้างต้นล้วนเป็นกระบวนการสำคัญในการเปลี่ยนให้นาซีตการเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม

ดังนั้นกระบวนการผลิตนาซีตในปัจจุบันเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขความสัมพันธ์ด้านการค้าของระบบทุนนิยม ทำให้ผู้ผลิตถูกรอบงำด้วยระบบทุนนิยม จึงประกอบสร้างนาซีตเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้การนิยามความหมายและการให้คุณค่านาซีตกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม

“อัตลักษณ์” ตัวตนบนชายแดนใต้

อัตลักษณ์ตัวตนนาซีตอยู่ภายใต้กระบวนการปฏิสังสรรค์ระหว่างนาซีตกับผู้ชมทางสังคม ที่ผ่านปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจถูกให้นิยามความหมายที่แตกต่างกันระหว่างผู้ชมทางสังคมและผู้ผลิตความหมาย ซึ่งกลวิธีในการประกอบสร้างความหมายให้นาซีตแต่ละบริบทไม่จำเป็นต้องเป็นลักษณะเส้นตรงที่ต้องมีลักษณะร่วมกันหรือเหมือนกันทั้งหมด หากแต่กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนของผู้ผลิต และมิติอำนาจของภาคสังคมอื่นก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์นาซีตให้มีความแตกต่างเช่นกัน

นาซีตกับความเป็นตัวตนบนชายแดนใต้ เป็นกระบวนการให้ความหมายและถูกนิยามในฐานะวัฒนธรรมทางสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะชายแดนใต้ อาทิ การแต่งกายรูปแบบมลายูและการประยุกต์ใช้ผ้าไทย ภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ที่มีทั้งเนื้อร้องภาษาไทย ภาษามลายูถิ่น ภาษามลายูกกลาง และภาษาอาหรับ เป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากนาซีตในบริบทพื้นที่อื่น ซึ่ง “ภาพตัวแทน” นาซีตถูกสร้างขึ้น และกลายเป็นอัตลักษณ์ ตัวตนของวัฒนธรรมชาวไทยมุสลิมบนชายแดนใต้ที่ชัดเจน

“...วันก่อน ก็มีการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี มาสนับสนุน เป็นหน่วยงานรัฐ เพราะว่าเค้ามองเห็นความต่าง เราชาติ ของคนจีนก็ จะเป็นโซนไดอาน่า ไทยพุทธเส้นมะกรูด สงกรานต์โร่ง์ ของอิสลามก็ มีสยิดกลาง ครั้งแรกที่จัดก็คนเยอะแล้วอะ พอเค้าเห็น ต่างจังหวัดก็ มาด้วยไม่ใช่แค่ปัตตานี...”

(ขอพรอน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 15 พฤษภาคม 2562)

การพัฒนาอัตลักษณ์อนาซีตเกี่ยวข้องกับกระบวนการประกอบสร้างความหมายที่สลับซับซ้อน ผ่าน ปฏิบัติการผลิตซ้ำความหมายนัยยะทางวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้แทนความหมายอัตลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในชายแดนใต้ มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการผลิตซ้ำเพื่อเผยแผ่ศาสนาเท่านั้น แต่อนาซีตกลายเป็นช่องทางสำคัญในการสร้างความหมายอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน ชายแดนใต้ไปยังผู้คนในสังคม

ผู้ชมในสังคมรับรู้ความหมายได้มากขึ้นเมื่อมีมิติอำนาจทางสังคมเข้ามาส่งเสริม อาทิ จัดการ แสดงอนาซีตร่วมกับการจัดงานแสดงสินค้า การแสดงร่วมกับหน่วยงานรัฐและเอกชน หรือกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น เมื่อมีสถาบันเกี่ยวข้องกับการสร้างความหมาย จึงเกิดประสิทธิภาพในการ สร้างความหมายโดยที่ผู้ชมไม่รู้สึกรู้สึกบังคับ หรือถูกครอบงำทางความคิดโดยถูกยึดเยียดเกินไป นั่นจึงทำ ให้อนาซีตกลายเป็นชุดของคำนิยามความหมายอัตลักษณ์ภายใต้กระบวนการปฏิสังสรรค์ที่มีความสำคัญ ต่อสมาชิกในสังคม เพื่อเข้าใจอนาซีตในชายแดนใต้อันมีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะไปในทิศทางเดียวกัน

“...งานมุสลิมเรา ถ้าไม่มีอนาซีต มันจะหงอยๆ เต็มวันเค้ามักเชิญอนา ซีต มันเยอะมากมีเฟสบุคแฟนเพจ ทำตัวเองให้มันเป็นแบรนด์ ถ้าไม่ มีระบบมันก็แค่นั้น มันต้องมีระบบมันจะดีกว่า...”

(นิสริน นามสมมติ, สัมภาษณ์เมื่อ 7 กรกฎาคม 2562)

ความเป็นจริงเชิงสังคมสามารถเปลี่ยนได้ตามกาลสมัย การให้ความหมายจึงสามารถเปลี่ยนแปลง ได้ตามการให้คุณค่าและความหมายของสังคมเช่นกัน ซึ่งอนาซีตในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงจากอัต ลักษณ์เมื่ออดีตอย่างชัดเจน อนาซีตกลายเป็นสัญลักษณ์ประเภทหนึ่งที่อยู่คู่กับงานรื่นเริงของมุสลิมใน ชายแดนใต้ มิใช่เพียงใช้เป็นเครื่องมือของอุดมการณ์ด้านศาสนาหรือเพียงการเผยแผ่ศาสนาอีกต่อไป แต่ กลายเป็นภาพตัวแทนของตัวตนของชาวไทยมุสลิมในชายแดนใต้

โลกทางกายภาพโดยสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และโลกเสมือนมีอิทธิพลอย่างมากในการสร้าง อัต ลักษณ์อนาซีตในชายแดนใต้ให้แตกต่างไปจากพื้นที่อื่นและอดีต ในลักษณะการสะสมผู้ชมและสร้างพื้นที่ การปฏิสังสรรค์ขึ้นระหว่างศิลปินอนาซีตกับผู้ชม และใช้เป็นเครื่องมือในการให้ความหมายผ่านโลกเสมือน จนเกิดความจริงเชิงสังคมว่าอนาซีตเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมชายแดนใต้ อัตลักษณ์ ของอนาซีตบนชายแดนใต้ในปัจจุบันแตกต่างจากนิยามความหมายในอดีตอย่างเห็นชัด เนื่องจากการ ประกอบสร้างความหมายของอนาซีตผ่านกระบวนการผลิตที่ซับซ้อน ผนวกกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในแต่ละยุคสมัย การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและการสั่นไหวไม่หยุดนิ่ง อีกทั้งมิติอำนาจทางการเมือง

และสังคม ก่อให้เกิดการให้คุณค่าความหมายอนาซีตเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ และส่งผลให้อนาซีตที่ถูกสร้างขึ้น เปลี่ยนไปเพื่อรับใช้สังคมที่ซับซ้อนแปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา

อนาซีตถูกผลิตขึ้นในบริบทของพื้นที่ประเทศไทย การประกอบสร้างความหมายให้กับอัตลักษณ์ อนาซีตในพื้นที่นี้ ถูกสร้างขึ้นเพื่อสร้างตัวตนไม่ใช่การสะท้อน หรือเลียนแบบอนาซีตจากพื้นที่อื่น หากแต่ เป็นการประกอบสร้างเป็นภาพตัวแทน โดยกระบวนการผลิตเป็นภาพ เสียง และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้แทน ความหมายให้กับอัตลักษณ์ของตนเอง เช่น การแต่งกายด้วยชุดมลายู ประยุกต์ด้วยผ้าลายไทย การใช้ ภาษามลายูและภาษาไทยในเนื้อเพลง กระบวนการคัดเลือกและการประกวดแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งศิลปิน ผู้ขับร้องบทเพลงอนาซีต เพื่อสร้างตัวตนใหม่ภายใต้รากของวัฒนธรรมเดิม ซึ่งทำให้การนิยามความหมาย ของอนาซีตเปลี่ยนไป

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาการนิยามความหมายของอนาซีตในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ในปัจจุบัน ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า อนาซีตถูกนิยามความหมายและให้คุณค่า แตกต่างจากความหมายเดิมเปลี่ยนแปลงไม่คงที่ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของสังคม และมิติอำนาจเชิงสังคม ที่ปรากฏในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อันส่งผลให้การประกอบสร้างอนาซีตมีความสลับซับซ้อน เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่ทันสมัย และต่อรองความหมายจากอำนาจการเปลี่ยนแปลง กระแสหลัก จึงทำให้การนิยามความหมายและการให้คุณค่าอนาซีตเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และ สร้างความหมายใหม่ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งปรากฏนิยามความหมายและคุณค่าดังต่อไปนี้

ประการแรก การนิยามความหมายและการให้คุณค่าอนาซีตในฐานะเครื่องมือการเผยแผ่ศาสนา อิสลาม โดยทำหน้าที่เรียกร้องผู้ร่วมศรัทธาในศาสนาอิสลามสู่การปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดีมาตั้งแต่ครั้งอดีต ตอกย้ำความเชื่อภายใต้หลักการของศาสนา อันเกี่ยวข้องกับศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้าเพียงพระองค์ เดียว และปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีงามของศาสนาทุก เป็นปฏิบัติการในชีวิตประจำวันที่ทำหน้าที่ผลิตซ้ำ ความเชื่อผ่านใจความหลักที่สอดแทรกในเนื้อเพลงอนาซีต เพื่อสร้างความหมายให้อนาซีตไม่สามารถแยก ออกจากการเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาได้ ซึ่งอาศัยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ ผู้ประพันธ์ ศิลปินผู้ขับร้อง และการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด ซึ่งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ สังคม อีกทั้งการแพร่กระจายสู่ผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ดวงพร คงพิกุล (2555) ศึกษาเรื่อง การผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ พบว่าการผลิตซ้ำหรือการผลิตซ้ำ ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การผลิต การเผยแพร่ การบริโภค และการผลิต ซ้ำ ซึ่งการผลิตซ้ำจะสมบูรณ์ต้องประกอบด้วยทุนทางวัฒนธรรม วัตถุประสงค์ สถานที รูปแบบ วิธีการ สื่อที่ใช้ และผู้บริโภค

ประการที่สอง การนิยามความหมายและการให้คุณค่าอนาซีตในฐานะลำนำสุนทรีย์เพื่อความ บันเทิง มักใช้อนาซีตสร้างความผ่อนคลายทางอารมณ์ ความรู้สึก พร้อมกับสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ซึ่งอยู่ในขอบเขตที่ศาสนาอนุญาตให้กระทำได้ โดยอนาซีตถูกผลิตเพื่อรับใช้สังคมที่ เปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง โดยปัจจุบันมีสื่อเพื่อความบันเทิงตัวเลือกมากกว่าในอดีต ส่งผลให้อนาซีตมีการ ผลิตที่ซับซ้อนขึ้น อาทิ การประกวดอนาซีต รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจทั้งรูปแบบเวที แสง สี เสียงที่ ทันสมัย อีกทั้งการนำเอารูปแบบการนำเสนอหลากหลายวัฒนธรรมผสมกลมกลืนเข้าไปในการแสดง อาทิ เครื่องดนตรี ภาษา การแต่งกาย เป็นต้น เพื่อช่วงชิงความหมายสื่อเพื่อความบันเทิงที่ไม่ขัดต่อหลักการ

ศาสนาและสามารถกระทำได้ สอดคล้องกับ ปฐม หงส์สุวรรณ (2556) ศึกษาการช่วงชิงความหมายเนื่องด้วยประเพณีบุญบั้งไฟในกลุ่มชาติพันธุ์อีสาน พบว่าการสร้างสัญลักษณ์งานบุญประเพณีบั้งไฟของอีสานให้แตกต่างของความคิดในเชิงขัดแย้งมีการช่วงชิง ผลิตซ้ำ และต่อสู้สร้างใหม่ของเนื้อหาประเพณีหรือพิธีกรรมเดิมให้ประจักษ์แก่สายตาบุคคลในสังคม เสมือนสนามแข่งขันและแย่งชิงการให้ความหมายสืบงานบุญบั้งไฟได้น่าสนใจ ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างสำนึกรักชาติพันธุ์แฝงมาด้วย

ประการที่สาม การนิยามความหมายและการให้คุณค่าอนาซีตในฐานะสินค้าทางวัฒนธรรม การขยายตัวของระบบทุนนิยมเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทุนทางวัฒนธรรมอย่างอนาซีตให้การเป็นสินค้า อีกทั้งอิทธิพลของสื่อที่มีความสามารถเข้าสู่ผู้คนได้อย่างรวดเร็ว ขยายการรับรู้อย่างแพร่หลาย ก่อรูปกระบวนการกลายเป็นสินค้าของอนาซีต คือการตั้งราคาให้แก่การแสดงอนาซีต เกิดการสร้างความหมายใหม่บนรากวัฒนธรรมเดิม เพื่อตอบสนองความต้องการภายใต้บริบทความทันสมัย สอดคล้องกับ Appadurai, 1986, p. 13-15 อ้างถึงใน อัจฉรี เหลืองเจริญ (2559) ที่ศึกษาพื้นที่มหาวิทยาลัย: การกลายเป็นสินค้าในกระแสทุนนิยม พบว่าทุกสิ่งทุกอย่างกลายเป็นสินค้าได้ คือการตั้งราคา (Price) ให้แก่สิ่งต่าง ๆ ทำให้วัตถุหรือสิ่งของนั้น ถูกเปลี่ยนจากการอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของคุณค่าใช้สอย ไปสู่คุณค่าแลกเปลี่ยน

ประการที่สี่ การนิยามความหมายและการให้คุณค่าอนาซีตในฐานะอัตลักษณ์ตัวตนบนชายแดนใต้ ซึ่งอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) เป็นการแสดงถึงผลของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ผ่านการแสดงออกในรูปแบบของวิถีชีวิต ทักษะคติ ความเชื่อ และแบบแผนพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกผ่านสัญญาณที่เข้าใจร่วมกันของคนในสังคมนั้น ๆ โดยกลวิธีหรือกระบวนการสร้างความหมายอนาซีตในฐานะตัวตนบนชายแดนใต้ เกิดจากการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนของผู้ผลิต และมีอำนาจที่มีอิทธิพลในการกำหนดความหมายให้อนาซีตกลายเป็นภาพตัวแทนวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในชายแดนใต้ ซึ่งอาจมีนัยยะสำคัญเชิงอำนาจ เมื่อนาซีตมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือให้การเผยแผ่ศาสนาอิสลาม หรือต่อยอดความเชื่อแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของสถาบันเพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างภาพตัวแทนของวัฒนธรรมชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนใต้ ผ่านนโยบายการท่องเที่ยว โครงการสืบสารประเพณีต่าง ๆ โดยใช้ดัชนีชี้วัดจากจำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนร้านค้า หรือประเภทของสื่อที่ให้ความสนใจ มิใช่ความเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมหรือแก่นกลางวัฒนธรรมกลับมาใช้ทั้งหมด หากแต่เพื่อนำเสนอเพื่อการท่องเที่ยว กระตุ้นการค้าขายในระบบเศรษฐกิจ สอดคล้องกับ ญัฐพงศ์ รักษาม (2559) ศึกษาแนวคิดอัตลักษณ์ท้องถิ่นภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ พบว่าภายใต้การนำวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ พิธีกรรมขึ้นนั้นได้ถูกสร้างและปรับเปลี่ยนเพื่อให้กลายเป็นสินค้า เพื่อการท่องเที่ยวและตลาด ส่งผลให้ใจความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงอัตลักษณ์ของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งการได้รับการสนับสนุนจากรัฐจึงปรับเอาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต อัตลักษณ์ชุมชนเข้าสู่ตลาดให้กลายเป็นสินค้า การฟื้นฟูและการกลับคืนเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวคิดบริโภคนิยม ซึ่งเปิดพื้นที่ใหม่หล่อเลี้ยงระบบทุนนิยม

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการนิยามความหมายและการให้คุณค่าอนาซีตมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งผ่านกระบวนการประดิษฐ์แบบผสมผสานของอัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณีระหว่างความเป็นโลกและความเป็นท้องถิ่น การทับซ้อนขององค์ประกอบของเวลา เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสังคม ซึ่งเปลี่ยนผ่านการนิยามความหมายในฐานะเครื่องมือในการต่อยอดความศรัทธาต่อพระผู้เป็นเจ้า และการปฏิบัติตนตามศาสนทูต หรือเป็นมุสลิมที่ดิงามเท่านั้น หากแต่กลายเป็นสื่อเพื่อความบันเทิงที่ได้รับการยอมรับโดยไม่ขัดกับหลักการศาสนา อีกทั้งเป็นภาพตัวแทนของวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในจังหวัด

ขายแดนใต้ ซึ่งปัจจุบันอิทธิพลของวาทกรรมหลักที่ยังมีบทบาทคือการทำให้วัฒนธรรมรากเหง้ากลายเป็นสินค้า ภายใต้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมและระบบตลาด จึงส่งผลให้ออนาซีตแปรเปลี่ยนผลผลิตรูปธรรมให้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่สามารถแลกเปลี่ยนได้ด้วยระบบเงินตรา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน

แต่อย่างไรก็ตามประเด็นที่น่าสนใจคือการต่อรองและการช่วงชิงความหมายจากอำนาจกระแสหลัก โดยกระบวนการสร้างความเข้มแข็งและฟื้นฟูอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ชัดเจน เพื่อดำรงการมีอยู่ของอนาซีต และการประกอบสร้างความหมายใหม่ภายใต้รากเหง้าความหมายเดิมนั้น จากการนิยามความหมายและคุณค่าที่ปรากฏข้างต้น หากพิจารณาแล้วพบว่า ภายใต้กระบวนการดังกล่าวนี้อนาซีตกลับผลิตมาเพื่อตอบสนองทางด้านเศรษฐกิจ กลายเป็นการหวนกลับอย่างฉาบฉวยหากแต่ไม่ได้รับการตระหนักอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรรวบรวมองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับอนาซีตจัดทำเป็นสื่อที่น่าสนใจ และเข้าไปมีส่วนร่วมโดยนำองค์ความรู้เข้าไปส่งเสริมเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และเรียนรู้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการกลายเป็นสินค้าของอนาซีต และแนวทางในการจัดการฟื้นฟูส่งเสริมให้ออนาซีตจังหวัดชายแดนใต้เป็นที่ยอมรับและยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ทิพย์ แก้วประกอบ. (2553). วาทกรรมจากภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ไทยเรื่องบางระจัน สุริโยทัย และตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ณัฐพงศ์ รักษาม. (2559). แนวคิดอัตลักษณ์ท้องถิ่นภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 5(2), 62-74.
- ดวงพร คงพิบูล. (2555). การผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ
- ปฐม หงส์สุวรรณ. (2556). การช่วงชิงความหมายเนื่องด้วยประเพณีบุญบั้งไฟในกลุ่มชาติพันธุ์อีสาน. วารสารวิถีสังคมมนุษย์, 1(ฉบับพิเศษ), 54-56.
- มนตรา พงษ์นิล. (2558). บทสำรวจงานวิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในภาคเหนือตอนบน: ข้อเสนอแนะการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของโครงการสังคมกับมนุษย์. วารสารมนุษยศาสตร์, 16(2), 185-172.
- รอฮานี ดาโอ๊ะ. (2555). อาชีตเสียงขับขานแห่งสันติภาพ. ปัตตานี: กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุชาติ เศรษฐมาลินี. (2557). คนหนุ่มสาวมุสลิมกับโลกสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: คณะทำงานวาระทางสังคมสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมราวดี แซเปีย. (2558). การศึกษาความสำคัญของอนาซีตเพื่อหาแนวทางส่งเสริมแก่เด็กและ เยาวชนชาวไทยมุสลิม ตำบลอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารศิลปกรรมบูรพา, 138-139.

อัศนี หลีเจริญ. (2559). พื้นที่มหาวิทยาลัย : การกลายเป็นสินค้าในกระแสนิยม (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

Appadurai, Arjun. (1986). **The Social Life of Thing: Commodities in Culture Perspective.** NewYork: University of Combridge.